

Verband der deutschen sozial-kulturellen Gesellschaften in Polen
Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce

ul. Krupnicza 15, 45-013 Opole
tel./fax: 774538507, e-mail: biuro@vdg.pl, www.vdg.pl

Opole, dnia 5 lutego 2018 r.
L.dz.: 173/II/2018

Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Prezydent RP
Andrzej Duda
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Prezydencie!

Zwracamy się do Pana zaniepokojeni po analizie uchwalonej przez Sejm i Senat RP „Ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary”. Nasze szczególne zaniepokojenie budzi „Art. 55a. 1. Kto publicznie i wbrew faktom przypisuje Narodowi Polskiemu lub Państwu Polskiemu odpowiedzialność lub współodpowiedzialność za popełnione przez III Rzeszę Niemiecką zbrodnie nazistowskie określone w art. 6 Karty Międzynarodowego Trybunału Wojskowego, załączonej do Porozumienia międzynarodowego w przedmiocie ścigania i karania głównych przestępców wojennych Osi Europejskiej, podpisanego w Londynie dnia 8 sierpnia 1945 r. (Dz. U. z 1947 r. poz. 367), lub za inne przestępstwa stanowiące zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne lub w inny sposób rażąco pomniejsza odpowiedzialność rzeczywistych sprawców tych zbrodni, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3. Wyrok jest podawany do publicznej wiadomości”. W tym miejscu pragnę podkreślić, że w pełni solidaryzujemy się ze zdaniem niemieckiego Ministra Spraw Zagranicznych Sigmaro Gabriela przekazanego do wiadomości publicznej 03.02.2018 roku, w którym wskazuje, że nie ma żadnej wątpliwości kto ponosi odpowiedzialność za stworzenie obozowej zagłady. Bez wchodzenia w problematykę ogólną zasadności penalizacji tego typu przestępstw odnieśliśmy wrażenie, że wbrew zapowiedziom sformułowanie tego artykułu dodatkowo jednak rozszerza zakres działania tej ustawy poza „przypisywanie Narodowi Polskiemu lub Państwu Polskiemu zbrodni popełnionych przez III Rzeszę”. Sformułowanie bowiem w drugiej części zdania mówi o „innych przestępstwach stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodniach wojennych” co wydaje się sugerować, iż takie przestępstwa w Polsce nigdy nie miały miejsca.

Przedstawiciele Mniejszości Niemieckiej od wielu lat starają się odkrywać i upamiętniać tragiczny los cywilnej ludności niemieckiej (choć nie tylko), która była osadzona w całym systemie powojennych tzw. obozów pracy. Obok obozów NKWD były obozy zakładane i prowadzone przez administrację polską. W kilkuset obozach, o których pamięć w większości została zatarta, tysiące ludzi, w ogromnej części kobiety i dzieci, często

w nieludzkich warunkach przebywały przez długie miesiące i lata. Tysiące osadzonych bez wyroków i stwierdzenia winy nie przeżyło tej gehenny padając ofiarą tortur, chorób i niedożywienia. Nieliczne z nich, głównie na Śląsku, stały się przedmiotem badań (także IPN) oraz upamiętnień. Przykładem, mogą być powojenne obozy w Świętochłowicach-Zgoda czy Łambinowicach jednak większość nadal czeka na ich zbadanie i oznakowanie. Podejmowane były nieliczne próby osądzenia pracowników tych obozów za popełnione przez nich zbrodnie na ludności cywilnej a czasem w aktach oskarżenia padały określenia tych zbrodni jako „ludobójstwo”.

Obawiamy się, że uchwalona ustawa utrudni proces odkrywania tego systemu zbrodni powojennych oraz oddania czci niewinnym ich ofiarom, których jedyną zbrodnią była przynależność do narodu niemieckiego. W niektórych z tych obozów np. w Jaworznie osadzono także tysiące Ukraińców i Łemków. Zagrożenie penalizacją zajmowania się w działaniach publicznych, medialnych i innych tymi zbrodniami nie jest w interesie dobrze pojętego dobra publicznego, które powinno po tragicznej przeszłości być zwolennikiem pojednania opartego na pełnej prawdzie. Podczas kazania na Górze św. Anny dn. 21.06.1983 roku św. Jan Paweł II znając także tragiczną historię powojennego losu mieszkańców Śląska powiedział, iż: „Ziemia ta bowiem wciąż potrzebuje wielorakiego pojednania”. Ten postulat pozostaje aktualny ale pojednanie musi być oparte na prawdzie, która wymaga nieskrępowanego do niej dostępu.

Zaproponowana zmiana Ustawy o IPN to pojednanie może utrudnić, a nawet pogłębić podziały na co wskazuje Oświadczenie reprezentantów Mniejszości Narodowych i Etnicznych z dn. 02.02.2018 roku.

Biorąc powyższe pod uwagę zwracamy się do Pana Prezydenta o niepodpisanie powyższej ustawy w uchwalonym przez Sejm i Senat RP kształcie.

Z wyrazami szacunku

Bernard Gaida
Przewodniczący